

Dagboek 9
17 maart 2018 (Beja)

We kopen wat laatste souvenir'tjes op de Russische markt en maken ons klaar voor een feestje. Mrs. Kimhorn (bestuurslid van Spien) en haar man, pastor Vuthy, hebben ons uitgenodigd voor hun 45-jarig huwelijksjubileum bij hen thuis in Prey Chhor. Kuong rijdt ons er heen, en we vallen midden in de festiviteiten binnen. Alles wordt stopgezet, want er arriveren Nederlandse gasten! We voelen ons ietwat opgelaten, want we moeten helemaal vooraan zitten.

Pastor Joe, een oude bekende, heeft het woord. Hij houdt een soort preek over het huwelijk. En daarna mag het bruidspaar vertellen over hun ervaringen in de afgelopen 45 jaar. Ze kregen 9 kinderen en 25 kleinkinderen, die allemaal op het podium komen staan. Ze krijgen een paar vragen die ze allebei moeten beantwoorden. Vertel eens over jullie eerste jaren in het huwelijk. Hoe hebben jullie de problemen opgelost in jullie huwelijk? Heb je wel eens aan scheiden gedacht?

Rechts vooraan het bruidspaar, met hun kinderen en kleinkinderen

Er zijn veel collega-predikanten aanwezig en die gaan samen op het podium voor hen bidden. Er volgen nog een paar liedjes met dansjes van de kleinkinderen. En dan nodigt het bruidspaar ons uit voor de maaltijd. Er is een catering aanwezig die ter plaatse een uitgebreid diner heeft bereid. Ondertussen wordt er oorverdovende muziek gedraaid. We kunnen onszelf nauwelijks verstaanbaar maken.

Als eerste gerecht wordt een grote varkenspoot geserveerd. Dat is lang geleden! Hij ziet er smakelijk uit en dat is hij ook. Iedereen mag er wat af halen met z'n stokjes. Het duurt niet lang of er zijn alleen nog een paar botten over. En die gaan natuurlijk mee met Koy voor zijn hond, die net 6 jongen heeft gekregen. Die kan wel wat extra's gebruiken!

Na de poot komt er een gebraden kip op tafel. En ook die is in een mum van tijd van alle vlees ontdaan. Er is ook een grote schaal met salade en een pan met soep. Als toetje krijgen we een zakje gedroogde vruchten.

En dan brengt Kuong ons naar ons hotel in Kampong Cham, waar we een nachtje blijven. Want morgen gaan we weer op reis....

18 maart

Het is zondag. We zijn gewoon om dan naar de kerk te gaan. En dat doen we ook, maar de kerk die we willen bezoeken ligt een dagreis ver weg. En dus gaan we al vroeg op pad met Kia (zoon van Koy) en zijn vrouw Nyda. We gaan in de auto van Kia, waar we met z'n zessen net in passen. We gaan richting het noorden, naar de provincie Ratanakiri. Ons doel vandaag is Banlung, de hoofdstad.

We zijn een uur onderweg, als we een leuke band krijgen. Gelukkig zijn we in een dorp, waar dat binnen een paar minuten is gerepareerd. De weg gaat via Kracheh langs de Mekong omhoog naar het noorden. De weg is gedeeltelijk goed en gedeeltelijk slecht, zoals dat gaat in Cambodja.

We zien overal de gekapte bomen, alle oerwoud hier langs de weg is verdwenen. Er wordt cassave verbouwd, en ook cashewnoten, grote plantages, meestal van buitenlandse investeerders.

Op bezoek bij Maarten en Mirjam

Het is een uur of 5 als we Banlung binnenrijden en een hotel opzoeken. We zijn uitgenodigd bij Maarten en Mirjam Bargeman, en hun kinderen Maarten, Guus en Vera. Zij wonen hier sinds een paar jaar en hebben net de cursus Cambodjaans met succes afgerond. Een hele klus! Maarten en Mirjam werken hier voor de New Tribe Mission, een soort zendingsorganisatie. Mirjam geeft de drie kinderen zelf les, want hier zijn geen geschikte scholen. Hun volgende stap is het leren van de taal van een stam hier in de buurt. Daarna zullen ze in één van de dorpen gaan wonen en werken.

Wij mogen hun auto een dag lenen omdat wij morgen een dorp gaan

bezoeken met wegen waar Kia's auto niet geschikt voor is. En dus ruilen we voor één dag van auto.

Maandag 19 maart (Jenny)

We gaan om half acht op pad en ontbijten bij een plaatselijk restaurantje met prachtig uitzicht op het dal. Van de gastvrouw krijgen we een schotel met papaja uit eigen tuin, vanmorgen geplukt. Verser kan het niet. De mannen krijgen een bananenboompje mee, de vrouwen kijken nog even in het naaiatelier onder het restaurant, waar ze prachtige tassen en kleding verkopen. De stof wordt geweven door de Jarai (een volksstam uit deze streek) en hier wordt er een prachtig kledingstuk van gemaakt. We besluiten toch de auto van Kia mee te nemen, die heeft waarschijnlijk meer power en dat hebben we wel nodig. Dus de auto weer omgeruild bij Maarten en Mirjam, we kunnen onze bagage bij hen laten, dat scheelt alweer. Kia heeft een keyboard meegenomen, die is bestemd voor een christelijke gemeente in de buurt om de kerkdienst te begeleiden. Na bijna een uur rijden komen we aan bij het huis van Thom, een vriend van Kia. Thom zal ook met ons meegaan naar het dorp Katang. Hij heeft twee jaar gestudeerd aan de bijbelschool in Elim en is nu pastoraal werker in Katang. Dit dorp ligt erg afgelegen aan de overkant van de rivier.

De Jarai leven van het land, er wordt rijst en groente verbouwd en er lopen varkens en kippen rond. Er is geen winkel en geen school. En ook geen medische hulppost in de buurt. Er staan alleen huisjes op palen. We hebben dit dorp eerder bezocht. Toen vertelde Thom dat ze heel erg graag een eigen kerk wilden bouwen. Dat was hun grootste wens. Met een beetje passen en meten zitten we allemaal in de auto en kan zelfs de deur dicht. Het is wederom een erg hobbelige weg, dwars door de jungle. Maar plotseling staan we dan met de auto voor de rivier. We stappen in een veerbootje en steken over.

Het dorp Katang

Het water is behoorlijk laag omdat het nu de droge periode is. Als we aan de overkant komen, staan er al een paar mensen ons op te wachten. We worden heel erg hartelijk ontvangen en iedereen wil ons de handen schudden, ook de kinderen. Het hele dorp loopt uit. Moeders met baby's aan de borst, kinderen en tieners, ze komen overal vandaan, Het is een heel blij weerzien. We gaan met ze mee.

En daar verschijnt tussen de bomen een prachtig kerkgebouw in wording.

Het nieuwe kerkgebouw

De muren en het dak zijn al klaar. De gemeenteleden hebben dit zelf met eigen middelen gebouwd. Het hout komt uit het omringende bos en ze hebben samen gespaard om stenen en cement te kopen. Er moet nog het één en ander gebeuren maar wat zijn ze trots! En vlak bij de rivier, daar worden immers nieuwe kerkleden gedoopt.

Als het gebouw klaar is, kan de kerk ook gebruikt worden als school

Er is ook al een wc-gebouw gemaakt, het ziet er prachtig uit. Achter het kerkgebouw is een put met drinkwater. En er zal ook nog een huis gebouwd worden voor de koster, een oudere man uit het dorp die samen met zijn vrouw voor het kerkgebouw zal zorgen. En ook willen ze een grote dorpstuin aanleggen met fruitbomen zodat de hele gemeente daar gebruik van kan maken. Wat zijn ze blij en trots op hun kerk! En terecht... Om jaloers op te worden.

Zo ziet het kerkterrein er uit als je vanuit het dorp komt. Links achterin staat het toiletgebouw.

Er is in dit dorp inmiddels een kleine christengemeente van 50 leden. Omdat er geen school is, leert Thom, met hulp van een paar jongeren, de kinderen lezen en schrijven. Dat gebeurt nu in een huis in het dorp. Er zijn ook 2 jongens uit Katang die studeren aan de bijbelschool in Elim. Thom heeft hen onderwijs gegeven zodat zij naar de bijbelschool konden. Studeren in Elim kost 150 dollar per student per jaar. Wanneer er (nog) niet voldoende geld beschikbaar is, mag het geld ook

later betaald worden. De bijbelschool houdt rekening met de thuissituatie en wat er financieel mogelijk is. Deze bijbelschool in Elim is voor het platteland erg belangrijk omdat de jongeren die afgestudeerd zijn, weer teruggaan naar hun geboortestreek om daar les te geven zodat het hele dorp er mee geholpen wordt. Thom vertelt dat er nog dorpen in de omtrek zijn waar nog geen christenen zijn. Zijn doel is om eerst de gemeente in Katang te laten groeien in het geloof. En dan wil hij ook de andere dorpen in om het evangelie te brengen.

We maken natuurlijk een groepsfoto voor de kerk.

En dan delen we nog frisbees uit, waar jong en oud blij mee is. De kinderen spelen er mee en de ouderen waaien zich koelte toe. Iedereen blij. En wij nog het allermeest...

Frisbees en waaiers....

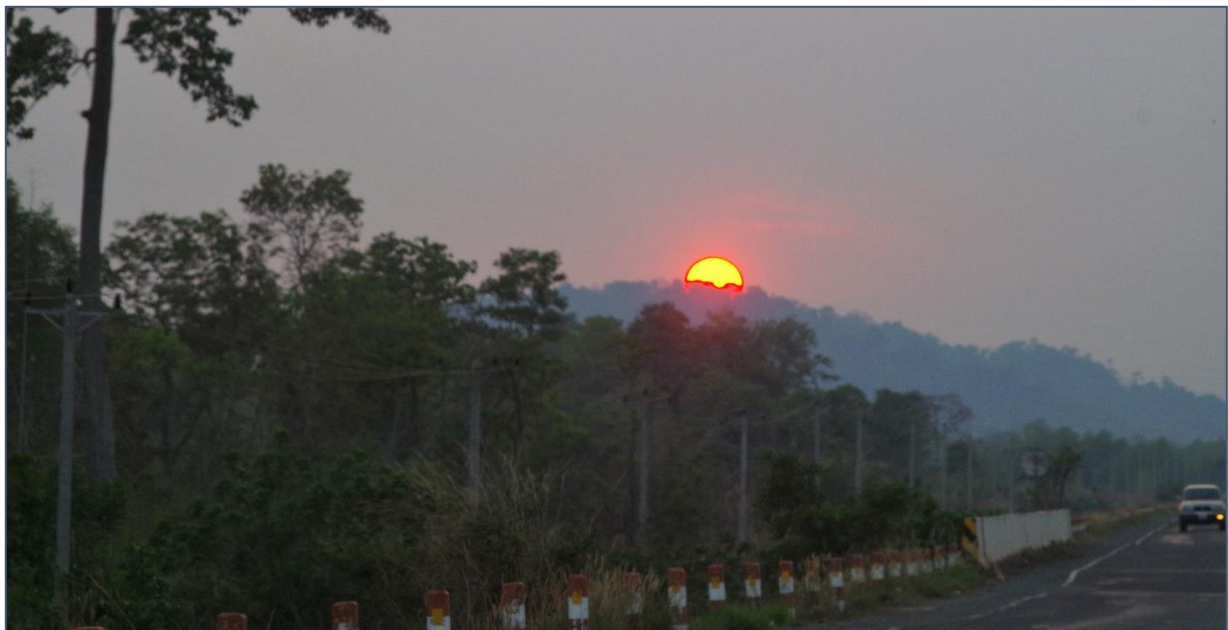
Wat is het bijzonder om hier in de jungle christenen te ontmoeten. In dit land waar nog maar zo kort geleden ontzettend veel ellende en verdriet heerste, bloeit nu iets prachtigs op. Heel dankbaar zijn we dat we dit mogen meemaken.

Dan gaan we terug naar de rivier. Maar we mogen nog niet vertrekken, eerst eten. Er is al een maaltijd voor ons klaar gemaakt. We krijgen rijst met gekookte groenten en rundvlees (denken we). Het smaakt heerlijk. Thom vraagt of we willen bidden voor de gemeente en voor de zieken. Dat doen we van harte. En dan nemen we afscheid. Opnieuw komen alle gemeenteleden ons de hand schudden en we worden hartelijk uitgezwaaid als we met het veerbootje naar de overkant varen. [Filmpje](#).

We proppen onszelf weer in de auto en gaan op pad. Maar plotseling stopt Kia en moeten we allemaal uitstappen omdat we steil omhoog moeten en de auto het niet kan trekken. We lopen dus de berg op bij een temperatuur van 38 graden.... Dat valt niet mee. Gelukkig kunnen we daarna weer verder rijden. We brengen Thom naar huis maar voordat we afscheid nemen, krijgen we een paar flinke takken van een soort oleanderboom mee, rood en wit, een hele zak vol... Alsof de auto nog niet vol genoeg zat. En dan nog een paar flinke vruchten, jackfruit, dat is nog eens wat anders dan een appeltje voor de dorst. We nemen afscheid van Thom en persen ons opnieuw in de auto en rijden richting Banlung. Onderweg bezoeken we het vulkanisch meer Yek Laom waar we een frisse duik nemen en heerlijk afkoelen. We rijden naar het huis van Maarten en Mirjam Bargeman om onze bagage op te halen en worden ontvangen met een echte Hollandse kop koffie met stroopwafel. Dan is het ook daar tijd om afscheid te nemen. We wensen hen veel wijsheid voor de komende tijd en Gods zegen op hun werk. En zeggen tot ziens.

Om kwart over zes gaat de zon onder, dan wordt het snel donker.

We rijden naar Stung Trang, een provincie verderop. Onderweg genieten we van een prachtige zonsondergang maar daarna wordt het wel gevaarlijk op de weg. Er rijden nogal wat brommers en auto's zonder licht. Dat is extra gevaarlijk omdat de tegenliggers met groot licht rijden. Bovendien is het verder aardedonker omdat er geen straatverlichting is. Gelukkig komen we rond zeven uur veilig aan en na het eten gaan we uitrusten, dankbaar voor weer een geweldige dag.

20 maart 2018

Na een goede nachtrust en een heerlijk ontbijt vertrekken we rond 8 uur. We rijden door de jungle over een stoffige zandweg richting de Mekong, die hier de grens met Laos vormt. We zijn hier anderhalf jaar geleden ook geweest maar dat was na het regenseizoen, toen was de rivier enorm breed met veel stroomversnellingen. Nu staat het water een stuk lager vanwege het droge seizoen. We zijn benieuwd. Er is bijna geen verkeer op de weg. Als er in Nederland iets moois te zien is, staan er meestal lange files op de weg (en voor de kassa). Hier niets van dat alles. Als we er bijna zijn, staat er een hokje langs de weg met een slagboom. We moeten entreegeld betalen: voor Cambodjanen 25 dollarcent en voor buitenlanders 2 dollar. Omdat Kia en Ny Da ons meenemen hoeven zij niet te betalen.

We rijden door naar de oever van de Mekong. Daar zien we de rivier met overal watervallen, rotspartijen en stroomversnellingen. Het is een overweldigend gezicht. We zijn erg onder de indruk. We klauteren op onze slippers over de rotsen naar de rand en kijken onze ogen uit. We maken foto's, en nog eens foto's....

De Mekong bij laag water. Aan de overkant ligt Laos.

Adembenemend! Wat een prachtige natuur.... Stil worden we van deze wonderlijke natuur.... Dan lopen we nog even verderop langs de oever en zien een rustig stukje water zonder al te veel stroming. Dat is wel heel aantrekkelijk om even af te koelen. Kia haalt een stuk touw uit de auto en knoopt dat als een soort veiligheidslijn aan een boom. En dan gaan we met kleren aan erin. Dat is heel normaal hier, iedereen houdt de kleren aan. Het is immers ook zo weer droog. Het water is heerlijk koel en ook heel helder. Je zou het haast drinken.... Maar dat doen we niet natuurlijk. Omdat we weer in de auto moeten, kleden we ons om en gaan verder richting Kampong Cham. Onderweg stoppen we een paar keer om wat te drinken of te eten. Het is een hele lange rit over stoffige, maar vooral hobbelige wegen. 'Bumpy roads' noemen we dat hier. We komen rond 6 uur veilig aan en checken in bij een guesthouse.

op weg naar de veerboot

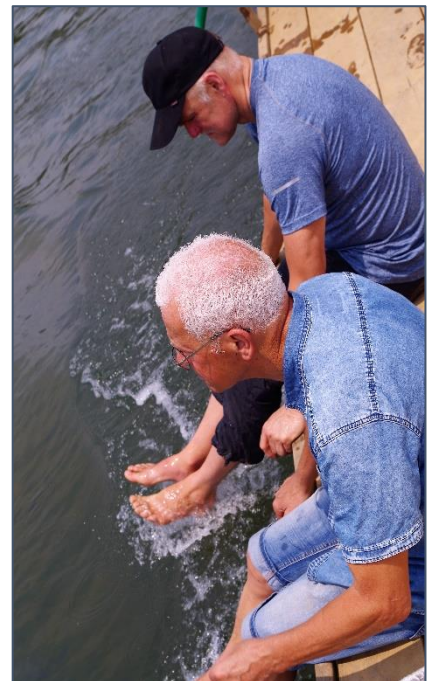
er is ook al een put voor schoon drinkwater

Hier mag je met je handen eten.

We mogen zo aanschuiven.

Pootje baden in de rivier

De prachtige Mekong